

BIULETYN OGRODÓW BOTANICZNYCH

Nr 1, 1965

WANDA WRÓBEL-STERMIŃSKA

NAJSTARSZE DRZEWA — ŻYWymi POMNIKAMI OGRODU BOTANICZNEGO UJ

Z okazji Jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się cicha i niecodzienna uroczystość poświęcenia najstarszych drzew pamięci zasłużonych dla Ogrodu botaników i ogrodników.

I tak: zasadzony w roku 1818 orzech czarny (*Juglans nigra* L.) pochodzący z wschodnio-południowych terenów Ameryki Północnej nazwany został imieniem prof. dr J. Jaśkiewicza, pierwszego dyrektora Krakowskiego Ogrodu Botanicznego. Stanowisko to piastował przez 5 lat i w okresie tym zasłużył się dobrze Ogrodowi. Wspomniane drzewo ma około 30 m wysokości, zaś jego obwód wynosi 4,10 m.

Najwymowniejszym dowodem uznania pracy i wysiłków ogrodnika J. Polaczka, który pracował w Ogrodzie za kierownictwa prof. Scheidta, jest nazwanie jego imieniem okazałego buka (*Fagus sylvatica* L.), rosnącego w alei za stawem. Drzewo zasadzone w 1825 roku obecnie ma 35 m wysokości przy obwodzie pnia 2,48 m.

Pamięci prof. dr A. Estreichera, jednego z najwybitniejszych dyrektorów Ogrodu, został poświęcony olbrzymi jesion ostroowocowy (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), zasadzony w roku 1818. Jesion ten, 25 m wysokości i o obwodzie 4,76 m, jest co do grubości drugim drzewem w Ogrodzie. Jest on niejako symbolem rozkwitu 34-letniej działalności prof. A. Estreichera.

Wielce oddanemu sprawom Ogrodu — dyrektorowi z lat 1843—1868 — prof. dr I. Czerwiakowskiemu został poświęcony dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.), zasadzony w 1825 roku, obecnie 30 m wysoki i o obwodzie 2,94 m.

Do świetnego rozwoju Ogrodu za czasów prof. I. Czerwiakowskiego przyczynił się również w znacznej mierze J. Warszawicz, pierwszy inspektor Ogrodu Botanicznego, doskonały ogrodnik, botanik i podróżnik, znawca roślin tropikalnych Ameryki Południowej. Poświęcono mu jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.) zasadzony w roku 1818. Drzewo to obecnie ma 35 m wysokości, zaś obwód jego pnia wynosi 3,90 m.

Na lipie drobnolistnej (*Tilia cordata* Mill.), wykazującej mutację pączkową, którym to zjawiskiem interesował się prof. dr M. Raciborski, zawieszono ta-

bliczkę z jego imieniem. Lipa Raciborskiego stanowi drugą pamiątkę (obok ustawionego popiersia) po tym wielkim i zasłużonym botaniku. Rośnie ona od 1825 r., obecnie ma 25 m wysokości oraz 1,76 m w obwodzie.

Pamięci A. Żmudy, przedwcześnie zmarłego (27-letniego) ucznia i asystenta prof. Raciborskiego, poświęcono brzozę brodawkowatą (*Betula verrucosa* Ehrh.), zasadzoną w 1912 roku. Brzoza ta osiągnęła obecnie 23 m wysokości, zaś obwód jej wynosi 1,51 m.

Rys. 1. Jesion ostroowockowy (*Fraxinus oxycarpa* Willd.) Fot. Z. Zwolińska

Naturalną bramę przy zejściu z tarasu górnego stanowią dwa stare derenie (*Cornus mas* L.), o kolistej formie, zasadzone w roku 1883 przez prof. dr J. Śniadeckiego. Imieniem tego znakomitego astronoma nazwano również stary gmach Obserwatorium Astronomicznego, znajdujący się na terenie Ogrodu Botanicznego. Wśród dereni Śniadeckiego najgrubszy pień wynosi 3,50 m obwodu.

Najstarszym i niewątpliwie najwspanialszym drzewem Krakowskiego Ogrodu Botanicznego jest 600-letni dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.). Zatrzymał on swoją tradycyjną nazwę «Dębu Jagiellońskiego». Potężne to, 40 m wysokości drzewo, jest reliktem dawnych dąbrów, które zalegały dolinę Wisły. Obwód jego

Rys. 2. Dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) Fot. Z. Zwolińska

pnia wynosi 5,40 m, rozłożystymi zaś, grubymi konarami króluje nad wszystkimi drzewami Ogrodu. Dąb ten jest żywym symbolem Jubileuszu Wszechnicy Jagiellońskiej i z nią razem przeżywał jej święto.

ANDRZEJ MICHALSKI

Ogród Botaniczny IHAR w Bydgoszczy

BAKTERIOZY FORSYCJI POŚREDNIEJ (*FORSYTHIA INTERMEDIA* ZAB.)

W lipcu 1963 roku w arboretum Ogrodu Botanicznego IHAR w Bydgoszczy zaobserwowano na młodych, żywych gałązkach forsycji pośredniej tworzenie się szaro-brunatnych, guzowatych narośli z bulwkowatymi wyniosłościami (rys. 1 i 2).